

Posudek diplomové (Mgr.) práce:**Písmo svaté v životě a díle Hryhorije S. Skovorody**, 76 s. [z toho s. 75–76 přílohy]**Jméno a příjmení kandidátky: Tet'ana Holomková (Jahoda)****Školitel:** doc. PhDr. Josef Bartoň, Th.D.**Posudek školitele:**

Kandidátka magisterského gradu kol. **Tet'ana Holomková** (za svobodna: **Jahoda**) předkládá na katedře biblických věd v návazném magisterském oboru *teologické nauky* k obhajobě diplomovou práci *Písmo svaté v životě a díle Hryhorije S. Skovorody*.

Hned na počátku chci zmínit, že práce vznikala za dost komplikovaných vnějších okolností, což myslím vysvětluje většinu jejích nedostatků. Mezi zadáním (05/2017) a odevzdáním (12/2019) uplynula dosti dlouhá doba, z níž ale větší část měla kolegyně přerušeno studium (07/2017–11/2019; přitom změnila rodinný stav, bydliště a zaměstnání), zatímco já jsem z velké části pobýval pracovně v zahraničí (v daném období celkem více než 8 měsíců, z toho jeden pobyt byl 6tíměsíční). Tím vším se velice zkomplikovaly možnosti práci průběžně konzultovat, i když dobrá snaha na obou stranách myslím nechyběla. Častější a především soustavná osobní setkávání by bývala velice žádoucí jednak vzhledem k opravdu náročnému tématu, jednak proto, že naše kandidátka není rodilou mluvčí českého jazyka.

Práce se pohybuje na pomezí několika disciplin – biblických věd, spirituální teologie, kulturních dějin, dějin literatury a dějin filozofie, což ostatně příznačně zrcadlí víceúhelný či hraniční charakter myslitelského díla *Hryhorije Savvyče Skovorody* (1722–1796). Za hlavní cíl si naše autorka vytkla představit *jeho životní cestu a některé vlivy, které formovaly jeho světonázor (jako například doba, kultura, vzdělání, cestování a klíčové životní milníky)* a zejména prozkoumat *myslitelův pohled na Písmo svaté, jaký k němu měl vztah, jak s ním zacházel ve svých dílech a jak se o něm vyjadřoval* (s. 4).

Spis je strukturován účelně, hlavní směr výkladu se v zásadě (s výjimkou závěrů) ubírá od obecnějšího ke konkrétnějšímu. Po stručném vstupu (*Úvod*; s. 8) následuje první oddíl (*1. Osobnost Hryhorije S. Skovorody*; s. 9–20), představující životní příběh myslitele, jeho vzdělání, přístup ke světu a s tím spojený osobitý životní styl. V druhém oddílu (*2. Filosofický systém Hryhorije S. Skovorody*; s. 21–29) se autorka snažila vystihnout důležité body Skovorodovy „filozofie“, tj. filozoficko-teologicko-spirituálního myšlení. Oddíl třetí (*3. Milovník posvátné Bible*; s. 30–66) je jádrový. Kol. Holomková se zde, vycházejíc ze sekundární literatury (ruské, ukrajinské a polské) a z vlastního studia pramenů, pokusila relativně uspořádaně nahlédnout na Skovorodův osobní vztah k Písmu svatému a na jeho (zejména prakticko-spirituální) přístupy k němu a zacházení s ním. Autorka pracuje zvláště se čtyřmi vybranými spisy, v nichž se myslitel na bibli konkrétněji koncentruje (*Prsten, Silenius Alcibiadis, Lotova žena, Aschaň*). Oddíl čtvrtý (*4. Lidský život a Bible podle Hryhorije S. Skovorody*; s. 67–70) představuje autorčin vlastní pokus o prakticko-spirituální úvahu o lidském životě postavenou na podobenství o marnotratném synu s pomocí aplikace Skovorodových přístupů (jak se jí z předchozích částí práce poskládaly do jistého *provizorního systému*, s. 67). V úplném závěru práce (*Závěrem*; s. 71) naše autorka shrnuje

dílčí poznatky o Skovorodově vztahu k bibli, jež považuje za podstatné. Bibliografie (*Seznam literatury*; s. 72–74) je poměrně obsáhlá (34 titulů plus několik položek internetových). Na sám konec spisu kandidátka zařadila *přílohy* (s. 75–76) – fotoreprodukce dvou textů psaných Skovorodovou rukou.

Pokud jde o celkové hodnocení spisu kol. Holomkové po *obsahové stránce*, je zřejmé, že téma se postupem času ukázalo jako objektivně dost náročné a že nebylo v silách autorky je úplně zvládnout (skovorodovská literatura je dnes velmi rozsáhlá, kvalifikovaná interpretace jeho textů vyžaduje hluboké a široké znalosti z řady disciplin). Zároveň je ale vidět, že kandidátka do svého dílka vložila mnoho energie, studia a přemýšlení, dala mu celkem zřetelný tvar a přece jen aspoň v dílčím smyslu předložila některé zajímavé postřehy. Zvláště je třeba ocenit fakt, že autorka pracovala s poměrně velkým objemem odborné literatury, a to ve třech jazycích – ruštině, ukrajinštině a polštině (a samy Skovorodovy spisy jsou složeny ve starší ruštině prosycené elementy církevní slovanštiny a dobových ukrajinských dialektů; biblické pasáže jsou zpravidla církevněslovansky). Přitom byla nucena pro potřebu diplomové práce sama přeložit mnoho kratších i rozsáhlejších pasáží do češtiny. Stránka *jazyková, pravopisná a redakční* je celkem v pořádku, lze narazit na deficity, ale myslím, že jejich počet nějak radikálně nepřevyšuje průměr v magisterských pracích napsaných rodilými Čechy. Příklady různých pochybení a přehlédnutí *jazykových a redakčních*: *Lotová žena* (s. 47 v nadpise subkapitoly); *Arcibiadis* (s. 44, ř. 7; má být *Alcibiadis*); místy je chybně použit krátký spojovník/rozdělovník místo dlouhého divisu (s. 27, ř. 14: *Narcis – Rozhovor o poznání...*); někdy autorce „prosákl“ východní (či církevní) slavismus ve struktuře věty či v lexiku – např. *bohoslov* (s. 38, ř. 3; mělo by být *bohoslovec* či *teolog*). Příklad *věcného deficitu*: autorka několikrát užívá spojení *synodální překlad* jako synonymum pro církevněslovanskou tzv. *Bibli carevny Alžběty* (*Елизаветинская Библия*; 1. vyd. 1751), což bych nedoporučoval, protože *synodální překlad* (*Синодальный перевод*) je vžitě terminologické označení pro nejužívanější *ruskojazyčnou* bibli z druhé pol. 19. stol. (1. vyd. 1876).

Poznámka k *rozsahu*: 76 tiskových stran jistě bohatě uspokojuje požadavky kladené na magisterskou práci. Podotýkám však, že autorka uvádí počet tiskových znaků **122 137**, což by odpovídalo 68 normostranám – ve skutečnosti však (podle mého počítání) je počet znaků něco **přes 177 tisíc** znaků, to znamená přes **98 normostran**, což velmi výrazně převyšuje požadovaný rozsah. Autorka zjevně (omylem) předložila počet znaků *bez zahrnutí poznámek pod čarou*.

Mám za to, že autorka prokázala schopnosti i dovednosti potřebné k napsání diplomové práce, navrhuji ohodnotit ji známkou „velmi dobře“.

Otázka pro kandidátku k obhajobě: Který ze Skovorodových *výroků o bibli* Vám připadal zvláště zajímavý a proč? Stručně o tom pohovořte.

V Praze 7. ledna 2020

doc. PhDr. Josef Bartoň, Th.D.